

**Konsolidovaná výroční správa
Obce Gbel'any
za rok 2021**

.....
starosta obce

OBSAH	str.
1. Úvodné slovo starostu obce	4
2. Identifikačné údaje obce	4
3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	4
4. Poslanie, vízie, ciele	5
5. Základná charakteristika konsolidovaného celku	5
5.1. Geografické údaje	5
5.2. Demografické údaje	6
5.3. Ekonomické údaje	7
5.4. Symboly obce	7
5.5. História obce	9
5.6. Pamiatky	11
5.7. Významné osobnosti obce	17
6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	18
6.1. Výchova a vzdelávanie	18
6.2. Zdravotníctvo	21
6.3. Sociálne zabezpečenie	21
6.4. Kultúra	22
6.5. Doprava	25
6.6. Územné plánovanie	25
6.7. Hospodárstvo	26
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	27
7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2021	27
7.2. Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2021	29
7.3. Rozpočet na roky 2022 - 2024	30
8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za konsolidovaný celok	31
8.1. Majetok	31
8.2. Zdroje krytia	32
8.3. Pohľadávky	33
8.4. Záväzky	33
9. Hospodársky výsledok za rok 2021 - vývoj nákladov a výnosov za konsolidovaný celok	35
10. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce	37

10.1. Prijaté granty a transfery	37
10.2. Poskytnuté dotácie	38
10.3. Významné investičné akcie v roku 2021	38
10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	39
10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	39
10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	39

1. Úvodné slovo starostu obce

Výročná správa obce Gbeľany poskytuje ucelený pohľad na život v obci Gbeľany, na jej geografické, demografické a ekonomické údaje. Čitateľovi prinášame prehľad histórie a pamiatok obce. Zaujímavé sú symboly obce, ktorých súčasná podoba vychádza predovšetkým z historického vzniku obce. Pre občanov, ale aj pre návštevníkov obce predkladáme pohľad na možnosti kultúry, hospodárstva, sociálneho zabezpečenia, zdravotníctva a výchovy a vzdelávania v obci. V rámci hospodárenia obce za rok 2021 je potrebné v prvom rade poukázať na záverečný účet obce a na celkový prebytok rozpočtového hospodárenia. Čitateľ výročnej správy si taktiež môže pozrieť hospodárenie obce z hľadiska účtovníctva, prehľad pohľadávok a záväzkov obce a informácie o výnosoch a nákladoch obce. Prehľadom prijatých grantov a transferov poukazujeme na možnosti obce čerpať a používať účelovo určené finančné prostriedky. Taktiež obec v rámci svojich možností poskytuje dotácie zložkám na území obce na podporu ich činnosti. Veríme, že v priebehu roka 2021 sme pracovali predovšetkým k spokojnosti všetkých občanov obce Gbeľany.

2. Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Gbeľany
Sídlo: Urbárska 366/3, 013 02 Gbeľany
IČO: 00321273
Štatutárny orgán obce: Ing. Jozef Martinček
Telefón: 0915 891 556
Mail: gbelany@gbelany.eu
Webová stránka: www.gbelany.eu

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľ'ov

Starosta obce:	Ing. Jozef Martinček
Zástupca starostu obce:	Martin Vojtek
Hlavný kontrolór obce:	Ing. Božena Vaculová
Obecné zastupiteľstvo:	Martin Vojtek, Ing. Marek Mrázik, Jana Vašková, Mgr. Ján Ďugel, Bc. Michal Mravec, Marián Káčer, Ľubomír Samec
Komisie:	Finančná komisia a sociálnych vecí; Stavebná komisia a komisia životného prostredia; Komisia kultúry, školstva, mládeže a športu; Komisia na ochranu verejného záujmu a prešetrovanie sťažností.
Obecný úrad:	administratívny chod obce zabezpečujú 3 pracovníčky knižnicu zabezpečuje 1 pracovníčka a upratovanie zabezpečuje 1 pracovníčka údržba budov a poriadok v obci zabezpečujú 2 pracovníci
Materská škola:	Rekonštrukciou a nadstavbou budovy sa zvýšil počet tried, kde Predškolskú výchovu zabezpečuje 8 učiteliek v štyroch triedach, manuálne práce – upratovanie zabezpečujú 2 pracovníčky a donášku stravy deťom 1 pracovníčka.

Rozpočtová organizácia

Názov: Základná škola Gbeľany
Sídlo: Hlavná 375/26, 013 02 Gbeľany

Štatutárny orgán školy: Mgr. Juraj Repáň
IČO : 37813072
Telefón: 041/5980014
E-mail: zsobelany@gmail.com

4. Poslanie, vízie, ciele

Poslanie obce: Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku v prospech svojich občanov
Vízie obce: Prosperujúca samosprávna obec
Ciele obce: Zabezpečiť občanom kvalitné životné prostredie, spokojné spoločenské spolužitie a možnosť jej rozvoja

5. Základná charakteristika konsolidovaného celku

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Do konsolidovaného celku obce Gbeľany patrí Základná škola Gbeľany, založená zriaďovateľskou listinou 1.7.2002. ZŠ je samostatnou právnickou osobou, s právnou subjektivitou, vlastným IČOm a DIČ.

5.1. Geografické údaje

Geografická poloha obce : Obec Gbeľany leží v severovýchodnej časti Žilinskej kotliny na terasových náplavách Váhu, 10 km na východ od okresného mesta Žiliny. Severná vrchovinná časť chotára siaha do Kysuckých vrchov.

Susedné mestá a obce : Chotár obce hraničí s chotármi štyroch obcí – Nededza, Varín, Horný Vadičov, Mojš

Celková rozloha obce : 713 ha

Nadmorská výška : najnižšia 360 m n.m., najvyššia 799 m n.m.

5.2. Demografické údaje

Hustota a počet obyvateľov : 209 obyv. na 1 km², 1 491 obyvateľov

Národnostná štruktúra : slovenská národnosť, česká národnosť, maďarská
národnosť

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu : väčšina - rímsko-katolícka cirkev

Vývoj počtu obyvateľov :

k 31.12.2017 - 1 385
k 31.12.2018 - 1 422
k 31.12.2019 - 1 434
k 31.12.2020 - 1 450
k 31.12.2021 - 1 491

Pohyb obyvateľov v roku 2021 :

Počet obyvateľov k 31.12.2020 – 1 450
Narodení v r.2021 17
Prihlásení v r.2021 52
Zomrelí v r.2021 13
Odhlásení v r.2021 15
Počet obyvateľov k 31.12.2021 – 1 491

5.3. Ekonomické údaje

	rok 2017	2018	2019	2020	2021
Nezamestnanosť v obci-počet UoZ:	29	37	33	52	47
	rok 2017	2018	2019	2020	2021
Nezamestnanosť v okrese Žilina:	3 721	3 257	3 293	4 922	4 064
Evidovaná miera nezamestnanosti v %	3,95	3,40	3,46	5,59	4,59

Vývoj nezamestnanosti : nezamestnanosť v obci oproti roku 2020 má klesajúcu tendenciu, z celkového počtu UoZ v obci sú 2 absolventi, nezamestnanosť v okrese Žilina má taktiež klesajúcu tendenciu.

5.4. Symboly obce

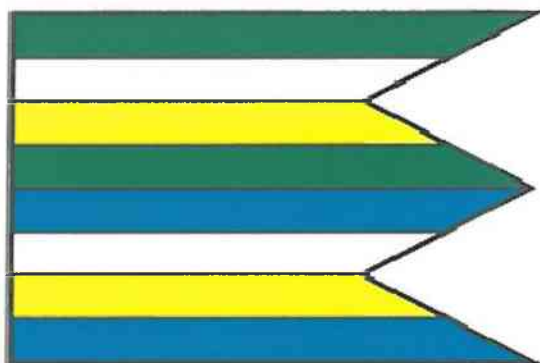
Erb obce :

Heraldická komisia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky prerokovala návrh **erbu obce Gbeľany** a odporučila ho na prijatie obecným zastupiteľstvom obce Gbeľany (číslo uznesenia 6/2008 zo dňa 12.09.2008) a na zapísanie do Heraldického registra Slovenskej republiky pod signatúrou G-43/2008 v tejto podobe:

V modrom štíte v zelenej pažiti stojaci zlatým prstencom nimbovaný, zlatoobutý evanjelista Marek v striebornom rúchu, v pravici so zlatým písacím brkom, v ľavici so zlatou knihou, vpravo spoza jeho nôh sa objavujúci, na pažiti ležiaci okrídlený lev.

Vlajka obce :

Vlajka obce Gbel'any pozostáva z ôsmich pozdĺžnych pruhov vo farbách zelenej, bielej, žltej, zelenej, modrej, bielej, žltej a modrej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t. z. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Pečať obce Gbel'any:

Pečať obce tvorí okrúhla kružba, ktorú vyplňa erb obce. Okolo kružby je umiestnený kruhový nápis OBEC GBEL'ANY.

Na obrázku sa nachádza pečať obce, z ktorej sa vychádzalo pri tvorbe erbu. Oválna pečať rozmeru 27 x 39mm sa datuje do roku 1720. V obraze sv. Marek drží v rukách pero a knihu, pri nohách vpravo je pravdepodobne ležiaci lev. Po stranách hlavy je nápis SANCT(VS). - MARCVS, pod rukami datovanie 17-20.

V miestnom kaštieli sa nachádza kaplnka Panny Márie. Podľa tradície bola kaplnka na cintoríne pred prestavbou zasvätená sv. Markovi. V oblúku hore je prerušená legenda na stuhe: SIGILVM - PAGI - GBELAN. Tab. XLI.

5.5. História obce

Dobrá poloha a prírodné podmienky dali možnosť pravekému ľudskému osídleniu. V roku 1967 pri melioračných prácach sa našlo veľké množstvo keramického materiálu, kameňov, železných zlomkov a iných drobných predmetov. Materiál pochádza z rôznych období. Sú to najmä nálezy lužické, púchovské, hradištne a stredoveké.

Významným nálezom na Prostrednom láne je bronzový kosák. Takéto kosáky sa používali na zber obilia v období strednej doby bronzovej až po staršiu dobu železnú (8. – 5. stor. p. n. l.). Na mieste nálezu sa našli úlomky keramiky lužickej kultúry.

Vznik názvu obce

Vznik názvu obce Gbeľany má viac variantov. Prvý sa odvádza od slova „gbeľ“, čo je dutá miera na zbožie. Pravdepodobne tieto miery (drevené nádoby) vyrábali miestni obyvatelia.

Druhý variant je od názvu rastliny nazývanej kobylinou. Alexander Lombardini v V. ročníku Slovenských pohľadov z roku 1885 na strane 39 píše: „Náš ľud pri potokoch rastúcu zelinu kobylinou menuje, a veru sa Gbeľany už v roku 1362 ako obec v listine Štefana Bebeke, grófa vo Vyšehrade, v tom roku **tertia die festi B. M. Virginis et Martiris** danej pod menom Koblen spomínajú.”

V tej istej listine, v ktorej sa vymedzujú hranice Varína, tečie aj potôčik pod menom Koblen – Patak. Z toho možno vyvodiť, že v gbelianskom chotári tečúci potôčik, ale aj obec od tohto potoka boli pomenované.

Tretí názov: žil tu oddávna ubiedený poddaný ľud, ktorý slúžil pánovi Gbeľánu. Od jeho mena sa odvodil aj názov obce.

Vznik obce

Gbeľany, ako poddanská obec vznikla pravdepodobne už v 13. storočí, keď sa na okolí Žiliny začali uplatňovať feudálne vzťahy. Prvý zachovaný názov VILLA BELENE (dedina Belene) pochádza z roku 1434.

Prehľad písomne doložených názvov obce:

- 1362 Koblen
- 1434 Villa Belene
- 1439 Possessio sen villa Kbeleny
- 1469 Possessio Belen
- 1483 Possessio Gbelan
- 1503 Cebelen
- 1508 Possessio Gbeleny
- 1518 Possessio Beelen
- 1519 Judex de Gbelen (richtár z Gbelian)
- 1519 Possessio Kbelan
- 1520 Possessio Kbeleny
- 1520 Possessio Kbeleny
- 1598 Kbelany
- 1773 Gbeblan, Gbelany

- 1786 Gbeblan, Gbellani
- 1808 Gbelán, Gbelany
- 1899 Gbellán
- 1902 Gbellan
- 1907 Egberlény
- 1920 Gbelany

Gbeľany od ich vzniku boli súčasťou Strečnianskeho panstva. Administratívnym centrom a sídlom feudálnej správy bol hrad Strečno. Všetky majetky panstva boli vlastníctvom uhorského panovníka. Kráľ Žigmund Luxemburský ich v roku 1421 daroval rodu Dersffy, ktoré bol vlastníkom panstva až do 17. storočia. V ženskej línii zdedili strečnianske majetky Esterháziovci a Wesselenyovci, ktoré jednotne spravovali a spoločne sa podieľali na výnose. Keď sa palatín František Wesselény a jeho syn Ladislav dostali do panovníkovej nemilosti pre účasť na protihabsburskom sprisahaní, Strečnianske panstvo sa rozdelilo. Kráľ Leopold I. v roku 1683 wesselényovské majetky skonfiškoval, hrad Strečno prikázal zbúrať a majetky daroval šľachticom nemeckého pôvodu, bratom Fridrichovi a Jánovi Löwenburgovi. Z tejto časti vzniklo samostatné Tepličské panstvo so sídlom v Tepličke, kam patrili aj Gbeľany.

Bratia Löwenburgovi zomreli bez mužského potomka a dedičom Tepličského panstva sa stala Anna Margita Löwenburgova, ktorá sa vydala za Fridricha Windischgrätza. Jej deti Jozef a Anna Mária, vydatá za Karola Szerényiho si v roku 1749 majetky rozdelili. Gbeľany, Dolný Vadičov, Lutiše, Pažite, Riečnica, Terchová, Tižina ako aj časť Strečna boli podielom, ktorý dedili členovia szerényiovskej rodiny. Toto územie, ktoré sa od Tepličského panstva úplne osamostatnilo, malo nielen vlastnú hospodársku správu, ale aj samostatný zemepanský súd a pomenovanie „dominium Gbelán“, čiže Gbelianske panstvo.

Gbelianske panstvo ostalo v rukách Szerényiovcov do roku 1812. keď jeho novými majiteľmi sa stala rodina Nyári zo Sučian. V roku 1863 ich vystriedal Ján a Ferdinand Zichy a v roku 1883 gróf Juraj Majláth zo Zavaru (narodený 23.12.1854), ktorý si vzal 02.10.1882 za manželku grófkou Sarlotu Zichy a tak sa stal majiteľom Gbelianskeho panstva. Z tohto manželstva bolo sedem detí: Juraj, Livia, Ferdinand, Štefan, Karol, Ladislav a Pavol.

Ferdinand Majláth, ktorý sa v roku 1926 oženil s grófkou Hubertou Széchenyiovou sa hneď pustil do renovácie budov a murovaných plotov a usiloval sa dať do poriadku i celé panstvo. Vo Viedni sa podrobil operácii slepého čreva. Keď sa chystal do Gbelian, dňa 22.02.1929 náhle zomrel na infarkt vo veku 38 rokov. Zostali po ňom dve dcéry: Ferdinanda a Šarlota. Posledný zemepán Gbelianskeho panstva dr. Ferdinand Majláth je pochovaný v idilickom prostredí lesíka Dielec, kde rodina plánovala vybudovať rodinné mauzóleum. Mladá, asi 22 – ročná vdova sa neskôr vydala za grófa Révaya zo Štiavničky. Aj gróf Révay čoskoro zomrel. Rodina sa začiatkom druhej svetovej vojny odsťahovala do Bratislavy a po oslobodení do Maďarska, odtiaľ do Švédska.

Majláthovci boli pánmi Gbelianskeho panstva až do roku 1945, keď ich majetky prešli do vlastníctva štátu.

Gbelianske panstvo sa zameriavalo najmä na chov dobytky a ťažbu dreva z rozľahlých malofatranských lesov. Značné príjmy malo aj z čapovania liehových nápojov, z prenájmu siedmich mlynov a piatich jatiek a z vyberania mýtnych poplatkov v Terchovej a Strečne. Panské majere boli v Gbeľanoch, vo Vrátnej doline a Lutišiach. V Gbeľanoch, ktoré bolo

sídlom panstva, okrem rozsiahlych hospodárskych budov vlastnilo i pálenicu (liehovar). Nová budova pálenice bola postavená v roku 1886 a renovovaná v roku 1921.

5.6. Pamiatky

Sídlom Gbelianskeho panstva bol honosný barokový kaštieľ z polovice 18. storočia, ktorý stojí uprostred parku, ktorý je obohatený kamenným múrom. Bol sídlom grófskej rodiny, istú dobu tu sídlila škola, neskôr ochranári.

Budova barokového kaštieľa pred rekonštrukciou

V súčasnosti je kaštieľ v Gbel'anoch v súkromnom vlastníctve, kde prebehla veľká rekonštrukcia, výsledkom ktorej je príjemný hotel priamo na ceste do Malej Fatry. Súčasťou hotela je atraktívne wellness zázemie a reštauračné priestory určené pre zážitkovú gastronómiu. Areál kaštieľa i hotel samotný sú ako stvorené pre svadobné obrady a hostiny či firemné podujatia. V roku 2015 bola dokončená rekonštrukcia hotela, ktorý slúži verejnosti.

Hotel po rekonštrukcii

V Sučianskej záhrade (parku) stojí jednoposchodová klasicistická kúria, kaštieľ grófa Sučániho. Postavili ho v prvej tretine 19. storočia. V súčasnej dobe je v súkromnom vlastníctve, kde prebieha rekonštrukcia.

Klasicistická kúria

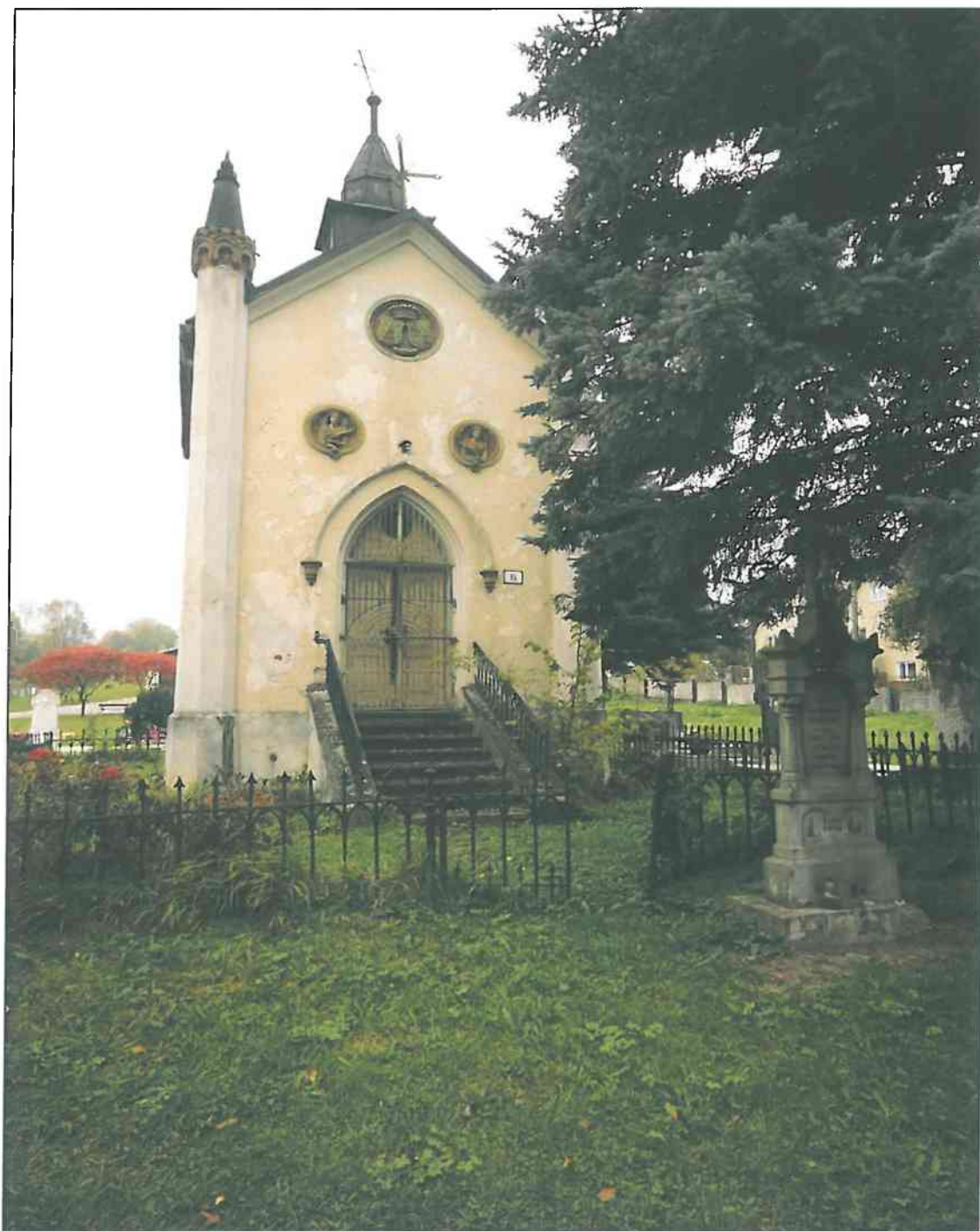
Socha sv. Jána Nepomuckého

Pri hlavnej bráne do základnej školy stojí socha sv. Jána Nepomuckého, postavená z jemného pieskovca v klasicistickom slohu s nápisom:

CAROLUS COMES NYARY ET COSORS EIUS
COMES FRANCISCA PONGRACZ
ANNO 1827

Slovenský preklad: Karol gróf Nyáry a jeho manželka
grófká Františka Pongracz roku 1827

V strede malého obecného cintorína je postavená kaplnka v pseudogotickom slohu. Svedčí o tom použitie typických gotických prvkov na stavbe z 19. storočia. Najvýraznejšími použitými prvkami sú lomené oblúky. Vertikálnosť jasne prevláda nad horizontálnymi rozmermi. Pretiahnutie do výšky a odlahčenie umocňujú aj štíhle a vysoké piliere na rohoch kaplnky. Spojením funkcie hrobky a kaplnky v jednej budove ale aj architektonickým stvárnením sa kaplnka na cintoríne v Gbeľanoch stáva ojedinelou. V širšom okolí mesta Žiliny nenájdeme podobnú kaplnku. V roku 1871 kaplnku darovala obci grófka Vincencia Nyári. V roku 2015 bola prevedená rekonštrukcia kaplnky – oprava fasády, opлотenie, rekonštrukcia schodiska kaplnky.

Kaplnka pred rekonštrukciou

Zrekonštruovaná kaplnka na cintoríne

Farský kostol v Gbeľanoch

Základný kameň pre Kostol sv. Jozefa, robotníka v Gbeľanoch požehnal Svätý Otec Ján Pavol II. 22. 4. 1990 v Bratislave. Kostol si postavili veriaci a 9. septembra 1995 ho posvätil J. Em. Ján Chryzostom kardinál Korec. Prvá nedeľná omša sa slávila 18. decembra 1994. Gbeľany patrili pod Rímskokatolícku farnosť Varín spolu s obcami Krasňany, Nededza a Nezbudská Lúčka. Od 4. 7. 2010 sú samostatnou farnosťou Dekanátu Varín.

V **nedeľu** 4. 7. 2010 o 10 hod. celebroid sv. omšu v Kostole sv. Jozefa v Gbeľanoch žilinský biskup Mons. Tomáš Galis, pri ktorej vyhlásil zriadenie novej Farnosti Gbeľany a uviedol do úradu jej prvého farára vdp. Pavla Kalabusa.

Pod Rímskokatolícku cirkev Farnosť Gbeľany patria filiálky Nededza a Kotrčiná Lúčka. Farnosť Gbeľany má Farský kostol sv. Jozefa z roku 1995, vo filiálke Nededza je Kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1993 a v Gbeľanoch je Kaplnka Neпоškvrneného počatia Panny Márie z roku 1750. Rímskokatolícka farnosť Gbeľany patrí pod Dekanát Varín.

Farský kostol so sochou ukrižovaného Krista od sochára Alexandra Trizuljaka.

Farský úrad Gbeľany

V roku 2016 bola pred kostolom osadená socha sv. Mareka patróna obce Gbeľany. Sochu vyhotovil Mgr. Art. Radovan Martinček. Sv. Marek je tiež súčasťou erbu obce Gbeľany. Pri jeho tvorbe sa vychádzalo z pečate, ktorej vznik sa datuje do roku 1720, čo dokazuje historickú spojitosť tejto svätej postavy s obcou Gbeľany. Nejde len o sochu skrášľujúcu námestie pred kostolom, ide o zhmotnenie jedného zo symbolov našej obce, ktorého pôvod je možné hľadať v jej ďalekej histórii. Socha stvárňuje sv. Mareka s jeho najznámejším atribútom – levom, kráľom púšte.

Socha sv. Mareka na námestí pred kostolom

V roku 2014 bola vykonaná rekonštrukcia budovy Domu smútku – nová fasáda, okná a vnútorné vybavenie.

Dom smútku

5.7. Významné osobnosti obce

Alexander Trizuljak, akademický sochár, sa narodil 15. mája 1921 vo Varíne a zomrel 15. októbra 1990 v Bratislave. V rokoch 1945 - 1949 absolvoval štúdium na pražskej Akadémii Výtvarných Umení v ateliéri profesora Karla Pokorného. Po ukončení pražských štúdií nastúpil ako pedagóg na novovznikajúcu Vysokú Školu Výtvarných umení v Bratislave, kde pôsobil až do roku 1972, kedy musel opustiť pedagogický post i verejné pôsobenie po udalostiach roku 1968. Alexander Trizuljak bol popredným predstaviteľom slovenského sochárstva druhej polovice 20. storočia. Jeho verejne najznámejším dielom je socha víťazného vojaka na pylóne bratislavského Slavína. Popri práci na monumentálnom slavínskom zadaní Trizuljak vo svojej tvorbe rozvíjal modernistickú líniu. Trizuljakov priekopnícky experiment s novými materiálmi a technológiami vyvrcholil v 60-tych rokoch do série konštruktivistických plastiek, ktoré aj dnes predstavujú progres v modernom slovenskom sochárstve 20. storočia. Práve výstavou Trizuljakovej tvorby odštartovala v roku 1961 legendárna Socha piešťanských parkov, ktorej sa stal Trizuljak spoluzakladateľom a dlhoročným predsedom organizačného výboru. Popri bohatej umeleckej tvorbe pôsobil ako organizátor spoločenského života výtvarných umelcov: zaslúžil sa o založenie galérií: Galéria hl. mesta SR Bratislavy, galérie v Trenčíne, Nitre, Komárne a v Humennom. Taktiež stál pri zrode slovenských stredných umeleckých škôl. Z jeho iniciatívy vznikol Slovenský Fond Výtvarných Umení ako i dnes už neexistujúce dielne umeleckých remesiel v Bratislave.

Eva Trizuljaková sa narodila v roku 1926 v Bratislave. Študovala na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u Jána Mudrocha a Vincenta Hložníka. Jej rozsiahle dielo tvoria olejomalby a gvaše, pastely, no najmä textilné tapisérie art protis.

Na svojich art protisoch spočiatku stvárňovala postavy z ľudových rozprávok. Inšpiráciou boli aj národné dejiny, kedy zobrazuje veľkomoravských panovníkov. Postupne sa necháva inšpirovať básnickým dielom P. O. Hviezdoslava, neskôr vojnovými hrôzami až prechádza k pokojnej téme Loretánskych litánií.

Jozef Šimuník, nar.16.2.1810 v Gbeľanoch, zomrel 15.9.1887, bol farárom a správcom farnosti v Tepličke nad Váhom. Bol horlivým zástancom chudoby, pridal sa ku hnutiu slovenských dobrovoľníkov na čele s Ľudovítom Štúrom. Pochovaný je v rodnej obci – Gbeľany.

6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

6.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- **Materská škola Gbeľany**, ktorú navštevovalo 72 detí v štyroch triedach. Vyučovanie zabezpečovalo 8 učiteliek. MŠ je príspevková organizácia, kde hlavnou činnosťou je predškolská výchova. Zriaďovateľom MŠ je Obec Gbeľany. Poskytuje celodennú starostlivosť deťom vo veku tri až šesť rokov. Výhodná poloha zariadenia v prírodnom prostredí umožňuje vytvárať a realizovať vzdelávací program podporujúci zdravý vývin detí. Od 1.1. 2015 je prevádzka MŠ v novo zrekonštruovanej a nadstavenej budove. Pribudli nové priestory, v podkroví telocvičňa a stabilná spálňa so sociálnym zariadením.

Budova MŠ po rekonštrukcii

V roku 2021 bola počas letných prázdnin za účelom riešenia absentujúcich kapacít materskej školy odvíjajúcej sa od prudkého nárastu počtu detí v obci zriadená nová, teda štvrtá trieda materskej školy v priestoroch budovy školskej jedálne. Novovytvorenú štvrtú triedu od septembra 2021 navštevuje 16 predškolákov.

Trieda predškolákov v budove školskej jedálne

- Základné vzdelanie detí získavajú v ZŠ Gbeľany

Charakteristika školy:

Základná škola Gbeľany je plne plno-organizovaná škola, ktorá poskytuje vzdelávanie a výchovu žiakom v 1. – 9. postupnom ročníku. Na škole je zriadených osem tried 1. stupňa a deväť tried 2. stupňa. Kapacitne patrí škola k stredne veľkým prímestským školám nielen počtom žiakov, ale tiež svojou zastavanou plochou a celkovými vnútornými priestormi. Škola je umiestnená v peknom prírodnom prostredí Národného parku Malá Fatra a blízko historických pamiatok.

Charakteristika žiakov:

Základná škola je spádovou školou pre obce Kotrčiná Lúčka, Nededza, Gbeľany, Mojš a Krasňany. Napriek tomu našu školu navštevujú aj žiaci, ktorí nemajú miesto trvalého bydliska v našom školskom obvode (Koňhora, Varín, Teplica nad Váhom, Žilina). V priemere navštevuje školu 330 až 370 žiakov, ktorí sú zaradení v bežných triedach.

Žiaci, u ktorých sú diagnostikované vývojové poruchy učenia navštevujú bežné triedy a vyučujúci k nim pristupujú individuálne na základe spolupráce a odporúčaní CPPPaP v Žiline a školského špeciálneho pedagóga.

Charakteristika pedagogického zboru:

Priemerný počet učiteľov vzhľadom na veľkosť základnej školy je 25 až 30. Všetci pedagogickí a výchovní pracovníci spĺňajú pedagogickú a odbornú spôsobilosť. Na škole pracuje kvalifikovaný výchovný poradca, koordinátor primárnej prevencie sociálno-patologických javov, koordinátor environmentálnej výchovy, zdravotnej výchovy, výchovy k manželstvu a rodičovstvu, dopravnej a športovej výchovy, koordinátor spolupráce ZŠ a MŠ, vedúci predmetových komisií spoločenských predmetov, prírodovedných predmetov, cudzích jazykov. Ich činnosť je v súlade s plánom práce školy a je prínosom pre žiakov, ostatných vyučujúcich, rodičov a priateľov školy. Výchovný poradca má ako vedenie školy vyhradené aj stránkové hodiny v čase mimo vyučovania.

Pre mimoškolské aktivity je zriadený:

- Školský klub detí a jeho hlavné zameranie:

1. Zabezpečiť nenáročnú výchovnú činnosť podľa výchovného programu.
2. Dôsledne zabezpečiť pohybovo – rekreačnú aktivitu pohybom detí na čerstvom vzduchu (športové hry a vychádzky do okolitej prírody).
3. Zabezpečenie pitného režimu detí počas činností v ŠKD najmä v letnom období.
4. Venovať zvýšenú pozornosť príprave na vyučovanie.
5. Spolupráca vychovávateľiek ŠKD s členmi MZ pre 1.stupeň ZŠ.
6. Venovať pozornosť dopravnej výchove formou hier a súťaží.

Vo výchovnej práci pravidelne využívať výchovno – vzdelávacie činnosti v ŠKD :

- oblasť vzdelávania
 - oblasť spoločensko – vedná
 - oblasť pracovno – technická
 - telovýchovná, športová a dopravná oblasť
 - esteticko – výchovná oblasť
 - prírodovedno – environmentálna oblasť
 - oblasť finančnej gramotnosti
8. V činnosti ŠKD využívať nenásilnou formou – boj proti drogám a iným toxickým látkam.
 9. Rozvíjať výnimočné schopnosti a nadanie detí, podporovať ich talent.
 10. Individuálny prístup k deťom s poruchami správania a slabším prospechom.
 11. Dotváranie estetického prostredia školského klubu.
 12. Účasť na akciách organizovaných školou, pomoc pri ich realizácii.
 13. Dodržiavať chartu základných ľudských práv a slobôd.
 14. Zvýšenú pozornosť venovať environmentálnej výchove.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na základné vzdelávanie a predškolskú výchovu.

Budova ZŠ po rekonštrukcii

6.2. Zdravotníctvo

Zdravotná starostlivosť pre našu obec je zabezpečená v okolitých obciach Varín, Teplička n/Váhom a v meste Žilina.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať na : bude pokračovať v doterajšom trende.

6.3. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečujeme cez opatrovateľskú službu – Spoločný úrad Varín. V obci Varín je zriadené Zariadenie opatrovateľskej služby s celodennou opaterou, do ktorého v prípade potreby môžu byť umiestnení aj naši občania.

V roku 2018 boli začaté prípravné práce pre výstavbu Domu sociálnych služieb v Gbeľanoch. V roku 2020 sa začalo so samotnou výstavbou, pričom stavebné práce na základe výsledku verejného obstarávania vykonáva firma P.S. in, a.s. Žilina. Rozpočet stavby vrátane DPH predstavuje sumu 2 160 000,- Eur. Výstavba diela je financovaná z prostriedkov, ktoré obec získala z poplatku za rozvoj a z prostriedkov rezervného fondu obce. Predpokladaný termín spustenia prevádzky Domu sociálnych služieb je január 2023.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na : opatrovateľskú službu vo vlastnom zariadení sociálnych služieb.

Novostavba DSS Gbeľany

6.4. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje :

- Obecná knižnica
- Športový klub Gbeľany
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Jednota dôchodcov Slovenska
- Miestny spolok Slovenského červeného kríža
- eRko Gbeľany
- FS Bylinka

V roku 2011 bola dokončená prestavba Kultúrneho domu, čím sa zvýšila možnosť väčšieho kultúrneho využitia občanov obce.

Budova kultúrneho domu po rekonštrukcii

Bolo dobudované Námestie obce pred kostolom, taktiež sa vybudovalo priestranstvo za kostolom, ktoré môže slúžiť ako oddychová zóna. Na jeseň roku 2021 došlo k rekonštrukcii priestorov pred kostolom, v rámci ktorej sa nahradil nevyužívaný „amfiteáter“ dielom s názvom Chodník historickej pamäte.

Chodník historickej pamäte

Na športové vyžitie v obci slúžia dve fitness (zvlášť pre ženy a mužov), multifunkčný objekt nachádzajúci sa v areáli ZŠ a areál športového klubu. V roku 2017 bola zrealizovaná celková rekonštrukcia budovy športového klubu a bol vybudovaný nový športový areál, v ktorom sa nachádza veľké ihrisko, pomocné futbalové ihrisko, mantinelové hokejbalové ihrisko, fittpark - plochy pre wourkoutové ihrisko.

Budova v areáli športového klubu v Gbeľanoch

V roku 2021 bolo v dolnej časti obce vybudované nové detské ihrisko.

Detské ihrisko v dolnej časti obce

V roku 2018 bola obcou vydaná Monografia obce Gbeľany. Kniha o obci obsahuje množstvo informácií z rôznych oblastí ako: symboly obce, prírodné pomery, dejiny a súčasnosť, urbanizmus, architektúra, šľachtické rodiny, spoločenský a kultúrny život, etnológia, školstvo, cirkev, významné osobnosti.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na : pokračovať v doterajšom trende.

6.5. Doprava

Z dopravného hľadiska leží obec Gbeľany mimo nadregionálne významných trás. V blízkosti katastra sa však nachádzajú dva významné multimodálne koridory. Južným okrajom katastrálneho územia prechádza multimodálny koridor Va, spájajúci Bratislavu – Žilinu – Košice – Užhorod. Tento tvorí významnú komunikačnú líniu a vedie ním hlavný cestný a železničný ťah spájajúci Žilinskú kotlinu s ostatnými regiónmi. Druhým multimodálnym koridorom, je koridor VI s trasou Gdaňsk – Warzsava – Katowice – Žilina.

Katastrom obce prechádza štátna cesta 2. triedy č. 583 v dĺžke 1,2 km, regionálneho významu. Táto spája Žilinu – Terchovú – Párnicu. Obec je napojená na sieť prímestskej autobusovej dopravy, ktorú pokrýva pravidelnými dopravnými linkami SAD Žilina a. s.

Hoci katastrálnym územím obce prechádza elektrifikovaná železničná trať v celkovej dĺžke 1,3 km, v obci ani jej katastrálnom území sa nenachádza železničná stanica. Najbližšia železničná stanica je vo Varíne, odkiaľ je časová dostupnosť do Gbelian 15 minút peši, alebo vzdialenosť 1,2 km. V tejto stanici však nezastavujú rýchliky ani IC súpravy. Zastavujú tu iba osobné vlaky. Železničná stanica regionálneho významu je v Žiline – 10 km od obce. Do katastrálneho územia Gbelian ešte zasahuje vlečka z vápenky zo železničnej stanice vo Varíne.

Cez katastrálne územie obce prechádza „Cyklomagistrála Terchová – VD Žilina cez Varín + napojenie úseku pri Varíne – (Koňhora) do Tepličky nad Váhom“

Cyklotrasa je dlhá vyše 23 kilometrov spája deväť katastrálnych území, v hlavnej vetve od Vodného diela Žilina cez Varín kopíruje rieku Varínka až do Terchovej. V rámci tohto úseku je 10 veľkých mostov a 6 lávok. Vedľajšia trasa v úseku Teplička nad Váhom a prepojavacia trasa A zabezpečujú bezpečné spojenie do KIA motors a priemyselného parku pri Tepličke nad Váhom a Nededzi. Cez nový most v Tepličke nad Váhom sa dá prejsť opäť na Vodné dielo Žilina.

6.6. Územné plánovanie

Terajší platný územný plán sídelného útvaru Gbeľany z roku 1993 (schválený uzn. OZ Gbeľany č. 21/1994 zo dňa 01.07.1994) sa nezachoval v plnom rozsahu a jeho zachované časti nepokrývajú územie celého katastrálneho územia obce Gbeľany a jeho osem zmien a doplnkov sú v súčasnosti dostupnými, neúplne zachovanými územnoplánovacími dokumentmi pre riadenie urbanistického rozvoja v podmienkach obce Gbeľany. Z tohto dôvodu obec v roku 2018 pristúpila k obstarávaniu nového územného plánu, ktorý má byť základným územnoplánovacím nástrojom pre sústavné, komplexné a dlhodobé riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania celého územia obce Gbeľany. V roku 2021 bol nový územný plán obce naďalej v procese obstarávania.

6.7. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :

- pošta Gbeľany
- predajňa potravín COOP Jednota
- pohostinné zariadenia - hostinec
- kaderníctvo, kozmetika

Najvýznamnejší priemysel v obci :

- stolárska výroba
- výroba automobilov a ich dielov v spoločnostiach Mobis, Hysco, Kia
- ľahká výroba a skladové priestory v priemyselnom CTPark Gbeľany, kde sídlia spoločnosti:

Faurecia Automotive Slovakia (popredný dodávateľ príslušenstva pre výrobcov automobilov), Constellium (spoločnosť zameriavajúca sa na výrobu z hliníka: systémy riadenia, komponenty karosérie), KB Components DKI s.r.o. (výroba plastov), COBA Automotive, s.r.o. (sklady), BAIKAL LOGISTICS, s.r.o.

Priemyselný CTPark

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

- práca samostatne hospodáriacich roľníkov

- tri lesné pozemkové spoločenstvá: URBARIÁT – Lesné a pozemkové spoločenstvo Gbeľany, Lesné a pasienkové pozemkové spoločenstvo Dielec-Koňhora Gbeľany, Čunkovce – Lesné a poz. spoločenstvo Gbeľany

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na : vytvoriť vhodné podmienky pre začínajúcich podnikateľov, ktorí by svojimi službami priniesli pomoc občanom, ktorí nemajú možnosť dochádzať za týmito službami do okolitých miest

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2021. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2021 bol zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2021.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 15.12.2020 uznesením č 30/2020

Rozpočet bol zmenený štyrikrát:

- prvá zmena vykonaná rozpočtovým opatrením č.1/2021 zamestnancom dňa 31.03.2021
- druhá zmena vykonaná rozpočtovým opatrením č.2/2021 zamestnancom dňa 30.06.2021
- tretia zmena schválená dňa 05.10.2021 uznesením č. 37/2021 ku dňu 30.09.2021
- štvrtá zmena schválená dňa 14.12.2021 uznesením č. 52/2021 ku dňu 31.12.2021.

7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2021 v EUR

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2021	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	1 928 600,00	3 567 829,87	3 549 530,69	99,49
z toho :				
Bežné príjmy	1 870 600,00	2 214 493,72	2 195 984,54	99,20
Kapitálové príjmy	0,00	130 052,99	130 052,99	100,00
Finančné príjmy	0,00	1 150 557,99	1 150 557,99	100,00
Príjmy RO s právnou subjektivitou	58 000,00	72 725,17	72 725,17	100,00
Výdavky celkom	1 928 600,00	3 507 269,58	3 185 691,20	90,83
z toho :				
Bežné výdavky	856 780,00	964 990,06	712 954,11	73,88
Kapitálové výdavky	211 410,00	1 481 979,93	1 412 437,50	95,31
Finančné výdavky	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdavky RO s právnou subjektivitou	860 410,00	1 060 299,59	1 060 299,59	100,00
Rozpočet obce	0	60 560,29	363 629,49	x

V roku 2021 plnenie príjmov vo významnej miere ovplyvnili príjmy :

- **v bežnom rozpočte:**
 - podielové dane, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2020 o 6,10 % vo výške 39 388,37 EUR
 - daň z nehnuteľností, ktorá predstavovala zníženie oproti roku 2020 o 1,6 %
 - komunálny odpad a drobný stavebný odpad, ktorý predstavoval zníženie oproti roku 2020 o 0,40 %
 - príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2020 o 68,6%
 - administratívne poplatky a iné poplatky a platby, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2020 o 42,6%
 - prijaté bežné granty a transfery, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2020 o 20,5 %
- **v kapitálovom rozpočte:**
 - prijaté kapitálové granty a transfery – Projekt: „Obnova učební ZŠ Gbeľany“ vo výške 128 862,99 EUR
- **vo finančných operáciách:**
 - prostriedky rezervného fondu v sume 53 289,80 EUR
 - nevyčerpané prostriedky z účelovo určených prostriedkov – poplatok za rozvoj vo výške 1 075 507,14 EUR
 - nevyčerpané prostriedky zo školského stravovania v sume 16 096,80 EUR

V roku 2021 čerpanie výdavkov vo významnej miere ovplyvnili výdavky :

- **v bežnom rozpočte:**
 - mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 249 121,65 EUR
 - poistné a príspevok do poisťovní vo výške 106 443,82 EUR
 - výdavky na tovary a služby vo výške 287 128,98 EUR
 - obcou poskytnuté bežné transfery vo výške 70 259,66 EUR
- **v kapitálovom rozpočte realizované investičné akcie:**
 - stavebné práce DSS vo výške 1 075 507,14 EUR
 - TZ Námestia obce vo výške 53 289,80 EUR
 - Projekt ZŠ – Obnova učební vo výške 120 038,07 EUR
 - Rozšírenie tried – TZ budovy ŠKD vo výške 82 329,41 EUR
 - Protipovodňové opatrenia – dolná časť potoka vo výške 34 826,35 EUR
 - Výstavba detského ihriska vo výške 32 454,89 EUR
 - TZ – Budova Požiarnej zbrojnice vo výške 7 762,07 EUR
 - Pozemok – kúpa ul. Bukovinská vo výške 4 300,- EUR
 - Kamerový systém v obci – rozšírenie vo výške 1 929,77 EUR

7.2. Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2021

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2021 v EUR
Bežné príjmy spolu	2 264 541,78
z toho : bežné príjmy obce	2 195 984,54
bežné príjmy RO	68 557,24
Bežné výdavky spolu	1 770 046,63
z toho : bežné výdavky obce	712 954,11
bežné výdavky RO	1 057 092,52
Bežný rozpočet	494 495,15
Kapitálové príjmy spolu	130 052,99
z toho : kapitálové príjmy obce	130 052,99
kapitálové príjmy RO	0,00
Kapitálové výdavky spolu	1 415 644,57
z toho : kapitálové výdavky obce	1 412 437,50
kapitálové výdavky RO	3 207,07
Kapitálový rozpočet	-1 285 591,58
Schodok bežného a kapitálového rozpočtu	-791 096,43
Úprava schodku HČ	29 828,61
Upravený schodok bežného a kapitálového rozpočtu	-820 925,04
Príjmové finančné operácie	1 154 725,92
Výdavkové finančné operácie	0,00
Rozdiel finančných operácií	1 154 725,92
PRÍJMY SPOLU	3 549 320,69
VÝDAVKY SPOLU	3 185 691,20
Rozpočtové hospodárenie obce	363 629,49
Vylúčenie z prebytku HČ	29 828,61
Upravené rozpočtové hospodárenie obce	333 800,88

Schodok rozpočtu v sume 791 096,43 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **upravený** o nevyčerpané prostriedky zo ŠR a podľa osobitných predpisov v sume **29 828,61 EUR** bol v rozpočtovanom roku 2021 vysporiadaný:

- z finančných operácií **820 925,04 EUR**

Zostatok finančných operácií v sume 1 154 725,92 EUR podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov navrhujeme použiť na:

- **vysporiadanie upraveného schodku bežného a kapitálového rozpočtu**
v sume **820 925,04 EUR**
- **tvorbu rezervného fondu** v sume **333 800,88 EUR**

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, z toho **prebytku vylučujú**:

- a) nevyčerpané prostriedky zo ŠR účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume 26 326,50 EUR, a to na:
 - zabezpečenie stravovania (strava zadarmo) v sume **26 326,50 EUR**
- b) nevyčerpané prostriedky **školského stravovania na stravné a réžiu** podľa ustanovenia § 140-141 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume **1 611,12 EUR** (na účte ŠJ v ZŠ),
- c) nevyčerpané prostriedky **od iných subjektov VS** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume **475,09 EUR**, a to na:
 - prenesený výkon v oblasti sociálnych vecí v sume 475,09 EUR
- d) nevyčerpané prostriedky z účelovo určených darov od Nadácie pre MŠ podľa ustanovenia § 5 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume **1 415,90 EUR**.

Celkom finančné prostriedky, ktoré sa z prebytku hospodárenia vylučujú predstavujú sumu **29 828,61 EUR**.

Na základe uvedených skutočností navrhujeme tvorbu rezervného fondu za rok 2021 vo výške

333 800,88 EUR

7.3. Rozpočet na roky 2022 - 2024 v EUR

	Skutočnosť k 31.12.2021	Rozpočet na rok 2022	Rozpočet na rok 2023	Rozpočet na rok 2024
Príjmy celkom	3 549 530,69	2 058 985,00	2 058 985,00	2 058 985,00
z toho :				
Bežné príjmy	2 195 984,54	2 000 985,00	2 000 985,00	2 000 985,00
Kapitálové príjmy	130 052,99	0,00	0,0	0,00
Finančné príjmy	1 150 767,99	0,00	0,00	0,0
Príjmy RO s právnou subjektivitou	72 725,17	58 000,00	58 000,00	58 000,00

	Skutočnosť k 31.12.2021	Rozpočet na rok 2022	Rozpočet na rok 2023	Rozpočet na rok 2024
Výdavky celkom	3 185 691,20	2 058 985,00	2 058 985,00	2 058 985,00
z toho :				
Bežné výdavky	712 954,11	1 077 445,00	871 145,00	871 145,00
Kapitálové výdavky	1 412 437,50	55 260,00	261 560,00	261 560,00
Finančné výdavky	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdavky RO s právnou subjektivitou	1 060 299,59	926 280,00	926 280,00	926 280,00

8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva za konsolidovaný celok

8.1. Majetok v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Majetok spolu	7 620 819,43	8 124 310,89
Neobežný majetok spolu	5 026 159,48	6 333 061,58
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	26 012,00	25 773,02
Dlhodobý hmotný majetok	4 785 706,73	6 092 847,81
Dlhodobý finančný majetok	214 440,75	214 440,75
Obežný majetok spolu	2 592 953,38	1 788 619,63
z toho :		
Zásoby	955,72	1 228,91
Zúčtovanie medzi subjektami VS	490 193,93	474 394,79
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	5 076,12	6 496,62
Finančné účty	2 096 727,61	1 306 499,31
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	1 706,57	2 629,68

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Majetok spolu	7 703 261,31	8 226 212,81
Neobežný majetok spolu	5 515 681,66	6 807 428,97
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	26 012,00	25 773,02
Dlhodobý hmotný majetok	5 275 228,91	6 567 215,20
Dlhodobý finančný majetok	214 440,75	214 440,75
Obežný majetok spolu	2 184 671,13	1 415 070,67
z toho :		
Zásoby	1 389,96	2 096,14
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,00

Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	5 076,12	6 496,62
Finančné účty	2 178 205,05	1 406 477,91
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	2 908,52	3 713,17

8.2. Zdroje krytia v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Vlastné imanie a záväzky spolu	7 620 819,43	8 124 310,89
Vlastné imanie	5 725 258,64	6 082 022,33
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	5 725 258,64	6 082 022,33
Záväzky	266 847,49	392 925,71
z toho :		
Rezervy	1 656,00	1 656,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	18 996,80	26 326,50
Dlhodobé záväzky	58 813,47	88 878,32
Krátkodobé záväzky	187 381,22	276 064,89
Bankové úvery a výpomoci	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	1 628 713,30	1 649 362,85

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Vlastné imanie a záväzky spolu	7 703 261,31	8 226 212,81
Vlastné imanie	5 723 917,48	6 083 806,21
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	5 723 917,48	6 083 806,21
Záväzky	349 095,38	491 960,26

z toho :		
Rezervy	1 656,00	1 656,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	18 996,80	26 326,50
Dlhodobé záväzky	62 228,03	90 105,31
Krátkodobé záväzky	266 214,55	373 872,45
Bankové úvery a výpomoci	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	1 630 248,45	1 650 446,34

Analýza významných položiek z účtovnej závierky za konsolidovaný celok:

Obec zvýšila majetok o zaradenie do užívania:

- vybavenie počítačovej, polytechnickej, biologicko-chemickej učebne z Projektu Obnova učební ZŠ,
- kúpa pozemkov ul. Bukovinská
- detské ihrisko – dolná časť obce
- TZ Námestia obce – Chodník historickej pamäte
- Rozšírenie kamerového systému v obci
- Protipovodňové opatrenia – dolná časť potoka
- Rozšírenie tried – TZ budovy ŠKD

Zvýšenie nastalo tiež obstarávaním stavebných prác na stavbe DSS, obstarávaním TZ – Budovy Požiarnej zbrojnice.

8.3. Pohľadávky v EUR

a) materskú účtovnú jednotku

Pohľadávky	Zostatok k 31.12 2020	Zostatok k 31.12 2021
Pohľadávky do lehoty splatnosti	4 880,12	6 411,39
Pohľadávky po lehote splatnosti	290,87	234,41

b) za konsolidovaný celok

Pohľadávky	Zostatok k 31.12 2020	Zostatok k 31.12 2021
Pohľadávky do lehoty splatnosti	4 880,12	6 411,39
Pohľadávky po lehote splatnosti	290,87	234,41

8.4. Záväzky v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Záväzky	Zostatok k 31.12 2020	Zostatok k 31.12 2021
Záväzky do lehoty splatnosti	246 194,69	364 943,21
Záväzky po lehote splatnosti	0	0

b) za konsolidovaný celok

Závazky	Zostatok k 31.12 2020	Zostatok k 31.12 2021
Závazky do lehoty splatnosti	328 442,58	463 977,76
Závazky po lehote splatnosti	0	0

Analýza významných položiek z účtovnej závierky za konsolidovaný celok::

- pohľadávky v lehote splatnosti oproti roku 2020 sa zvýšili, jedná sa o pohľadávky za práce a služby vystavené v decembri 2021 so splatnosťou v januári 2022.
- pohľadávky po lehote splatnosti sú nižšie oproti roku 2020, jedná sa o neuhradenú DzN a odpad
- záväzky v lehote splatnosti oproti roku 2020 sú vyššie, jedná sa o záväzky z pracovno-právnych vzťahov, odvody SP, ZDP a odvod dane z miezd za december 2021 a neuhradené faktúry v lehote splatnosti za stavebné práce.

9. Hospodársky výsledok za 2021 - vývoj nákladov a výnosov za konsolidovaný celok v EUR

a) za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Náklady	961 274,16	1 129 429,12
50 – Spotrebované nákupy	84 898,98	117 073,79
51 – Služby	72 725,01	75 778,94
52 – Osobné náklady	342 841,47	415 807,13
53 – Dane a poplatky	3 674,35	7 294,12
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	8 867,29	12 295,96
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	198 943,12	217 327,92
56 – Finančné náklady	3 705,79	4 557,52
57 – Mimoriadne náklady	0,00	0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	245 525,76	279 249,00
59 – Dane z príjmov	92,39	44,74
Výnosy	1 353 522,76	1 486 192,81
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	532,20	586,00
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00
62 – Aktivácia	0,00	0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	1 223 376,83	1 263 461,75
64 – Ostatné výnosy	8 118,11	11 355,28
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	1 656,00	1 656,00
66 – Finančné výnosy	486,38	235,50
67 – Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	119 353,24	208 898,28
Hospodársky výsledok /+ kladný HV, - záporný HV/	392 248,60	356 763,69

Hospodársky výsledok za rok 2020 v sume 392 248,60 EUR bol zúčtovaný na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

b) za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Náklady	1 721 592,63	1 972 006,90
50 – Spotrebované nákupy	197 717,77	251 855,47
51 – Služby	110 795,33	142 268,87
52 – Osobné náklady	1 101 340,65	1 249 472,92
53 – Dane a poplatky	3 798,53	7 330,92
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	27 125,59	14 525,96
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	218 367,78	235 689,78
56 – Finančné náklady	5 663,02	6 680,28
57 – Mimoriadne náklady	0,00	0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	56 691,57	64 137,96
59 – Dane z príjmov	92,39	44,74
Výnosy	2 112 607,65	2 331 895,63
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	32 557,89	54 411,19
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00
62 – Aktivácia	0,00	0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	1 223 376,83	1 263 461,75
64 – Ostatné výnosy	8 258,44	11 355,28
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	1 656,00	1 656,00
66 – Finančné výnosy	486,38	235,50
67 – Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	846 272,11	1 000 775,91
Hospodársky výsledok /+ kladný HV, - záporný HV/	391 015,02	359 888,73

Analýza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov:

- u osobných nákladov nárast oproti roku 2020 z dôvodu zvyšovania počtu pracovníkov, platov a súvisiacich odvodov u pracovníkov ZŠ, MŠ a obce,
- zaradením majetku sa zvýšili odpisy majetku.
- u výnosov z transferov výrazný nárast v súvislosti so zúčtovaním transferov určených na testovanie obyvateľstva

10. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce

10.1. Prijaté granty a transfery

V roku 2021 obec a rozpočtová organizácia prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v EUR
OÚ Žilina, školský odbor	Prenesené kompetencie pre ZŠ Gbeľany	766 731,00
OÚ Žilina, školský odbor	Príspevok na výchovu a vzdelávanie /MŠ/	28 740,00
ÚPSVaR	Príspevok na stravovanie detí MŠ a ZŠ	50 598,80
MV SR, sekcia VS	Register obyvateľov	470,25
MV SR, sekcia VS	Register adries	53,20
MDV a RR SR	Spoločný stav.úrad – pozemné komunikácie	61,56
OÚ Žilina – org. odbor	Transfer na sčítanie SODB	4 172,80
Environmentálny fond	Transfer na separovanie odpadu	1 101,70
Transfer z obcí - SSÚ	Transfer na činnosť Spoločného soc.úradu	5 728,00
DPO SR	Materiálno-technické vybavenie DHZ	1 400,00
Grant – Nadácia pre MŠ z 2% dane	Grant pre MŠ	2 920,33
Metodicko-pedagogické centrum Žilina	Projekt ZŠ – špeciálny pedagóg	27 016,44
Ministerstvo investícií, reg. rozvoja a informatizácie SR	Kapitálový transfer – Projekt ZŠ: Obnova učební ZŠ Gbeľany	128 862,99

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

a) obec

- Kapitálový transfer – Projekt ZŠ: Obnova učební ZŠ Gbeľany – vybavenie počítačovej, polytechnickej, biologicko-chemickej učebne

b) rozpočtová organizácia

- Projekt ZŠ - špeciálny pedagóg

V roku 2021 obec prijala nasledovné granty a transfery v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID - 19 :

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v EUR
Transfer ŠR - testovanie	Testovanie obyvateľov	31 020,00

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID - 19:

a) obec:

- transfer ŠR na testovanie obyvateľov v celkovej sume 31 020,- Eur, ktorý bol použitý na úhradu materiálov, služieb, miezd, odvodov, poistenia a ostatných nákladov súvisiacich s testovaním na ochorenie COVID - 19

10.2. Poskytnuté dotácie

V roku 2021 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 11/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v EUR
ŠK Gbeľany	BV – športová činnosť v obci	25 100,00
FA UNITED N-KL-G	BV – športová činnosť v obci	12 000,00

Výška dotácií z rozpočtu obce nebola v roku 2021 ovplyvnená pandémiou ochorenia COVID - 19. K 31.12.2021 bola dotácia vyúčtovaná v súlade s VZN č.11/2020 o podmienkach poskytovania dotácie z rozpočtu obce.

10.3. Významné investičné akcie v roku 2021

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2021:

a) obec

- Stavebné práce DSS – pokračovanie vo výstavbe
- TZ Námestia obce – náhrada amfiteátra dielom s názvom Chodník historickej pamäte
- Protipovodňové opatrenia v dolnej časti Gbeľanského potoka
- Výstavba detského ihriska v dolnej časti obce
- TZ budovy ŠKD – rozšírenie tried MŠ
- TZ budovy Požiarnej zbrojnice
- Kúpa pozemkov na ulici Bukovinská
- rozšírenie kamerového systému v obci
- Projekt ZŠ – Obnova učební: počítačovej, polytechnickej, biologicko-chemickej

10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

a) obec

- Dokončenie stavebných prác na DSS
- Výstavba detského ihriska v areáli ZŠ Gbeľany
- Rozšírenie vodovodu na ulici Kaštielna
- Verejné osvetlenie – hlavná cesta
- Rekonštrukcia multifunkčného ihriska

b) rozpočtová organizácia

- nákup nákladného výťahu pre ZŠ
- nákup lapača tukov pre ZŠ

10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Aj v roku 2021 naďalej pokračoval negatívny vplyv šírenia ochorenia COVID-19 na fungovanie obce, dopady však boli v porovnaní s rokom 2020 o niečo miernejšie, nakoľko podielové dane vzrástli oproti predchádzajúcemu roku o 6,10 %.

10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Na začiatku roka 2022 má okrem pokračovania šírenia ochorenia COVID – 19 významný negatívny finančný dopad aj výrazné zvýšenie cien energií. V prípade, ak vláda SR neprijme opatrenia na reguláciu týchto cien, prípadne nebudú tieto vysoké ceny samospráve refundované iným spôsobom, bude mať uvedené za následok, že samospráva nebude môcť realizovať žiadne investície. Rovnako začiatkom roka 2022 prudko vzrástli ceny stavebných materiálov, čo môže mať negatívny dopad na realizáciu investičných projektov. Pre rok 2022 sa predpokladá stúpajúci trend cien aj v súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine.

Vypracoval: Emília Janíčková

Schválil: Ing. Jozef Martinček

V Gbeľanoch, dňa 08.06.2022

Prílohy:

- Konsolidovaná účtovná závierka: Konsolidovaná Súvaha, Konsolidovaný Výkaz ziskov a strát, Poznámky konsolidovanej účtovnej závierky
- Výrok audítora ku konsolidovanej účtovnej závierke